	Комунальний заклад **«КРИВОРІЗЬКИЙ ФАХОВИЙ МЕДИЧНИЙ КОЛЕДЖ»** **Дніпропетровської обласної ради** **СИЛАБУС**
Освітній компонент	**Фармацевтична опіка**
Освітньо-професійна програма	Фармація
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Спеціальність	І8 «Фармація» (226 «Фармація, промислова фармація»)
Галузь знань	Охорона здоров'я та соціальне забезпечення (22 Охорона здоров'я)
Статус освітнього компонента	Обов'язковий
Форма навчання	Очна, заочна
Рік навчання / семестр	2 рік навчання/4 семестр на основі ПЗСО; 3 рік навчання/6 семестр на основі БЗСО; 2 рік навчання/4 семестр на заочній формі
Кількість кредитів ECTS/обсяг	3 кредити ECTS / 90 годин (лекції — 14 год., практичні — 46 год., СРС — 30 год. – на основі ПЗСО; лекції — 8 год., практичні — 36 год., СРС — 46 год. – на основі БЗСО; лекції —4 год., практичні — 8 год., СРС — 78 год. – на заочній формі навчання)
Викладач	Зовтур Жанна Вікторівна, Федунець Анжеліка Сергіївна
E-mail	zh.zovtur@krmedkol.com fedunets@krmedkol.com
Консультації	За графіком упродовж навчального року
Анотація до курсу	Освітній компонент **«Фармацевтична опіка»** відіграє провідну роль у підготовці майбутнього асистента фармацевта до самостійної практичної діяльності. Вона забезпечує трансформацію теоретичної бази з фармакології у професійні компетентності, необхідні для ефективної роботи з відвідувачами аптеки: вміння швидко орієнтуватися у скаргах пацієнта, збирати фармакологічний анамнез та проводити опитування відвідувача; здатність диференціювати стани, при яких можливе самолікування за допомогою безрецептурних ліків, від ситуацій, які потребують негайного скерування пацієнта до лікаря на основі виявлених «загрозливих симптомів»; уміння застосовувати алгоритми чинних Протоколів фармацевта; формування вміння надавати пацієнту чітку, доступну та об'єктивну інформацію про правила прийому ліків, їхню

	взаємодію з їжею та іншими препаратами, попереджати про можливі побічні ефекти; усвідомлення ролі асистента фармацевта у збереженні здоров'я населення, дотримання принципів фармацевтичної деонтології та етики.
Мета та завдання курсу	**Метою вивчення освітнього компонента «Фармацевтична опіка»** є набуття здобувачами фахової передвищої освіти комплексу загальних та фахових компетентностей, які забезпечують готовність майбутнього асистента фармацевта до виконання трудової функції «надання фармацевтичної допомоги (послуги)». Реалізація мети передбачає підготовку фахівця, здатного здійснювати раціональну фармацевтичну опіку, забезпечувати відповідальне самолікування населення відповідно до чинних стандартів і протоколів. **Завдання освітнього компонента:** засвоєння основних положень Концепції відповідального самолікування та вимог Належної аптечної практики (GPP); вивчення структури та змісту чинних Протоколів фармацевта (Наказ МОЗ № 7); ознайомлення з основами системи фармаконагляду в Україні; оволодіння алгоритмом здійснення фармацевтичної опіки при відпуску безрецептурних ліків; формування навичок виявлення «загрозливих симптомів»; набуття вмінь щодо консультування пацієнтів; розвиток деонтологічних комунікативних навичок. Обов'язковим завданням постає формування компетентностей **ЗК3.**Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях. **ЗК4.** Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. **ЗК6.** Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. **ЗК7.**Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології. **ЗК8.**Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. **ЗК 9.**Здатність до міжособистісної взаємодії. **СК1.** Здатність використовувати нормативно-правові акти України та дотримуватися положень належних фармацевтичних практик щодо здійснення професійної діяльності. **СК3.** Здатність застосовувати на практиці принципи фармацевтичної етики та деонтології, розуміти соціальні наслідки професійної діяльності. **СК4.** Здатність проводити інформаційно-просвітницьку роботу серед населення з метою профілактики поширення захворювань, популяризації здорового способу життя та покращення його якості.

	СК12. Здатність відпускати споживачам лікарські засоби та інші товари аптечного асортименту. **СК13.** Здатність надавати фармацевтичну допомогу (послугу) споживачам лікарських засобів та товарів аптечного асортименту.
Програмні результати навчання	**РН2.** Спілкуватися державною мовою у професійній діяльності. **РН3.** Встановлювати ділові комунікації між усіма учасниками професійної діяльності. **РН4.** Використовувати інформаційно-комунікативні технології та інформаційно-пошукові системи у професійній діяльності. **РН5.** Використовувати нормативно-правові акти, положення належних фармацевтичних практик, стандартні процедури. **РН6.** Здійснювати професійну діяльність з урахуванням її значущості для здоров'я людини. **РН8.** Дотримуватись принципів фармацевтичної етики та деонтології у професійній діяльності. **РН9.** Пропагувати здоровий спосіб життя, поширювати інформацію щодо профілактики захворювань та небезпеки безвідповідального самолікування. **РН19.** Реалізовувати (відпускати) лікарські засоби та інші товари аптечного асортименту. **РН22.** Розпізнавати загрозливі для життя симптоми, які потребують обов'язкової консультації лікаря. **РН23.** Виявляти потреби та запити споживачів фармацевтичної послуги. **РН24**. Надавати необхідну інформацію про лікарські засоби та правила їх використання при відпуску з аптеки.
Зміст курсу	
ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНИХ РОБІТ	

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Лекції	Сам. роб.
1	Тема 1. Належна аптечна практика: Стандарти якості аптечних послуг. Фармацевтична опіка.	2	
	Взаємодія ліків та їжі/рідин.		1
2	Тема 2. Фармацевтична опіка при порушенні функцій центральної нервової системи та опорно-рухового апарату	2	
	Симптоматичне лікування безсоння. Вивчення протоколу фармацевта.		1
	Симптоматичне лікування стресу. Вивчення протоколу фармацевта.		1

	Симптоматичне лікування головного болю, зубного болю, болю у м'язах та спині, поверхневих закритих травм.		4		
	Профілактика захворювання на остеопороз. Вивчення протоколу фармацевта				
	Профілактика і симптоматичне лікування остеоартрозу. Вивчення протоколу фармацевта.				
3	Тема 3. Фармацевтична опіка при симптоматичному лікуванні застудних та алергічних захворювань	4			
	Симптоматичне лікування підвищеної температури у дорослих та дітей. Вивчення протоколу фармацевта		1		
	Симптоматичне лікування кашлю. Вивчення протоколу фармацевта.		1		
	Симптоматичне лікування болю в горлі. Вивчення протоколу фармацевта.		1		
	Профілактика захворювання на грип та ГРВІ. Вивчення протоколів фармацевта		1		
	Симптоматичне лікування риніту. Вивчення протоколу фармацевта.		1		
	Симптоматичне лікування алергії. Вивчення протоколу фармацевта.		1		
4	Тема 4. Фармацевтична опіка при симптоматичному лікуванні порушень травлення	4			
	Симптоматичне лікування діареї та закрепу. Вивчення протоколу фармацевта		1		
	Симптоматичне лікування печії. Вивчення протоколу фармацевта.		1		
	Симптоматичне лікування ферментативної недостатності підшлункової залози та лікування порушень функції жовчного міхура і жовчовивідних шляхів. Вивчення протоколу фармацевта.		2		
5	Тема 5. Фармацевтична опіка при дерматологічних захворюваннях, ранах та опіках				
	Симптоматичне лікування поверхневих ран та опіків.		1		
	Симптоматичне лікування герпетичного ураження губ, корости, педикульозу. Вивчення протоколів фармацевта		3		
	Профілактика та симптоматичне лікування вугрів. Вивчення протоколу фармацевта.		1		
	Тема 6. Фармацевтична опіка при відпуску з аптеки окремих груп лікарських засобів	2			
	Клініко-фармацевтичні аспекти впливу спирту етилового на організм людини.		5		
	Разом	14	30		

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	Тема	Години

з/п			
01	Фармацевтична опіка при порушенні функцій нервової системи: стрес, безсоння.	4	
02	Фармацевтична опіка при порушенні функцій центральної нервової системи: головний біль, зубний біль.	4	
03	Фармацевтична опіка при порушенні функцій опорно-рухового апарату: закриті травми, біль у м'язах та спині	4	
04	Фармацевтична опіка при порушенні функцій опорно-рухового апарату: профілактика остеопорозу, профілактика та симптоматичне лікування остеоартрозу.	4	
05	Фармацевтична опіка при симптоматичному лікуванні застудних захворювань: підвищена температура, кашель.	4	
06	Фармацевтична опіка при симптоматичному лікуванні застудних захворювань: біль у горлі, риніт, профілактика ГРВІ.	4	
07	Фармацевтична опіка при симптоматичному лікуванні алергічних захворювань.	4	
08	Фармацевтична опіка при симптоматичному лікуванні порушень травлення: печія.	4	
09	Фармацевтична опіка при симптоматичному лікуванні порушень травлення: закреп, діарея.	4	
010	Фармацевтична опіка при симптоматичному лікуванні порушень травлення: ферментативна недостатність підшлункової залози, порушення функцій жовчного міхура та жовчно-вивідних шляхів.	4	
011	Фармацевтична опіка при дерматологічних захворюваннях, ранах та опіках.	4	
012	Фармацевтична опіка при відпуску з аптеки окремих груп лікарських засобів	4	
	Разом:		

Пререквізити	«Латинська мова», «Анатомія та фізіологія людини», «Основи психології та міжособового спілкування, етика та деонтологія», «Фармакологія».
Кореквізити	«Організація та економіка фармації», «Фармацевтична технологія».
Постреквізити	«Переддипломна практика».
Методи навчання	**Словесні:** інтерактивні мультимедійні лекції, розповідь, бесіда, тематичні брифінги та дебрифінги, пояснення. **Наочні:** алгоритми Протоколів фармацевта (Наказ МОЗ № 7), графічні схеми, презентації, використання електронних ресурсів та пошукових баз («Компендіум онлайн», ДЕЦ МОЗ). **Практичні / Симуляційні:** симуляційні тренінги «Асистент фармацевта» — «Пацієнт»/«Представник пацієнта» з використанням макетів ЛЗ, розв'язання клініко-ситуаційних задач, розбір протоколів за покроковими чек-листами, ведення робочих зошитів СРС

Методи контролю	**Контроль СРС:** перевірка індивідуального опрацювання та перебудови протоколів, підбору асортименту ОТС-препаратів за базами даних. **Тематичний брифінг та комп'ютерне тестування:** фронтальне опитування щодо фармакодинаміки та побічних ефектів, тести в Google Forms Kolokvium. **Симуляційний тренінг:** оцінювання практичних дій за покроковими чек-листами (збір анамнезу, виявлення загрозливих симптомів, консультування). **Дебрифінг:** детальний колективний аналіз симульованих ситуацій та помилок.
Види контролю	Поточний та підсумковий контроль: семестровий залік наприкінці 4 /6 семестру.

Перелік практичних навичок та умінь

1. Володіння алгоритмом спілкування з пацієнтом та нормами фармацевтичної деонтології.
2. Проведення збору фармацевтичного анамнезу та виявлення запитів відвідувача.
3. Виявлення та диференціація «загрозливих симптомів», що вимагають негайного скерування пацієнта до лікаря.
4. Виконання дій відповідно до чинних Протоколів фармацевта (Наказ МОЗ України № 7).
5. Підбір та раціональний відпуск безрецептурних ліків з урахуванням фармакодинаміки, безпечності та економічної обґрунтованості.
6. Визначення оптимальних лікарських форм, дозування та правил прийому ЛЗ.
7. Інформування про взаємодію ліків між собою, з їжею та алкоголем, профілактику побічних реакцій.
8. Проведення роз'яснювальної роботи щодо здорового способу життя та застереження від безвідповідального самолікування.

Перелік питань до підсумкового контролю

1. Концепція відповідального самолікування та стандарт GPP.
2. Структура, перелік та застосування Протоколів фармацевта (Наказ МОЗ № 7).
3. Алгоритм надання фармацевтичної допомоги та інформаційно-роз'яснювальної роботи. 4. Визначення «загрозливих симптомів» та алгоритм дій фармацевта при їх виявленні.
5. Роль фармацевтичного працівника в системі фармаконагляду України.
6. Фармацевтична опіка при розладах ЦНС (головний біль, тривога, безсоння).
7. Фармацевтична опіка при больових синдромах опорно-рухового апарату, травмах, остеопорозі та остеоартрозі.
8. Фармацевтична опіка при симптоматичному лікуванні підвищеної температури, кашлю, болю в горлі, риніту та алергії.
9. Фармацевтична опіка при розладах травлення (печія, диспепсія, метеоризм, закрепи, діарея, ферментативна недостатність).
10. Фармацевтична опіка при дерматологічних захворюваннях, поверхневих ранах, опіках, герпесі, корості, педикульозі та вуграх.
11. Фармацевтична опіка при відпуску залізовмісних засобів, гормональних контрацептивів, протигельмінтних та ангіопротекторних препаратів.
12. Клініко-фармацевтична характеристика взаємодії ліків з їжею та спиртом етиловим

Політика курсу

Академічна доброчесність: очікується самостійне виконання СРС, недопустимість плагіату чи списування, використання ШІ під час контрольних заходів. **Відвідуваність та систематичність:** обов'язкова присутність на практичних заняттях та вчасна здача

виконаних завдань у робочих зошитах. Пропущені заняття відпрацьовуються згідно з графіком консультацій. **Етика та деонтологія:** дотримання професійних норм спілкування, ввічливості, емпатії та конфіденційності під час симуляцій.

Політика оцінювання

Структура оцінки за заняття (макс. 30 рейтингових балів):

• Контроль СРС — до 10 балів;

• Поточне тестування та брифінг — до 5 балів;

• Практичні навички в симуляційному тренінгу за чек-лістом — до 10 балів;

• Дебрифінг — до 5 балів.

Переведення рейтингового балу в національну оцінку

27–30 балів — «5» (відмінно);

• 22–26 балів — «4» (добре);

• 18–21 бал — «3» (задовільно);

• менше 18 балів — «2» (незадовільно).

Пропуск «загрозливого симптому» у скаргах умовного пацієнта під час симуляції передбачає автоматичне виставлення 0 балів за весь тренінг.

Залікова оцінка: Розраховується як середньоарифметичне значення всіх поточних оцінок із заокругленням за стандартними математичними правилами (≥0.5 у більшу сторону).

Критерії оцінювання тестів

% правильних відповідей	Оцінка
90-100%	5
89-74%	4
73-60%	3
<60%	2

Інформаційні ресурси

Основна література та джерела:

1. Наказ МОЗ України від 05.01.2022 р. № 7 «Про затвердження протоколів фармацевта».

2.Наказ МОЗ України від 27.12.2006 № 898 «Про затвердження Порядку здійснення фармаконагляду».

3. Державний реєстр лікарських засобів України (http://www.drlz.com.ua/).

4. Електронний довідник лікарських засобів «Компендіум онлайн» (https://compendium.com.ua/).

Додаткова література:

1. Клінічна фармація (фармацевтична опіка) / за ред. І. А. Зупанця, В. П. Черниха. — Харків: НФаУ, 2012.

2. Фармакотерапія: підручник. У 2 кн. / за ред. Б. А. Самури. — К.: Медицина, 2012.

3. Симптоми та синдроми в практичній фармації. Принципи терапії / за ред. І. А. Зупанця. — Харків: Золоті сторінки, 2018

5. Зовтур Ж. В. Фармацевтична опіка при відпуску безрецептурних лікарських засобів: курс лекцій. — Кривий Ріг: КЗ «КРФМК» ДОР», 2025.

6. Зовтур Ж. В. Посібник для самостійної роботи. — Кривий Ріг: КЗ «КРФМК» ДОР», 2025

Розглянуто та схвалено на засіданні випускової циклової комісії фармацевтичних дисциплін і лабораторної діагностики

Протокол № 01 від «03 » вересня 2026 р.

Голова ЦК _____ / Марина КОТЕЛЬНИКОВА /

(підпис) (прізвище, ім'я)